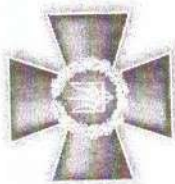

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ
СЛУЖБИ УКРАЇНИ ІМЕНІ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ СЕРІЯ: ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Виходить чотири рази на рік

Заснований у 2000 році

№ 1(12)/2019

Засновник і видавець:

**Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького**

Рекомендовано до друку рішенням ученої ради Національної академії
Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького
від 28.01.2019, протокол № 7

Редакційна колегія:

головний редактор – доктор психологічних наук, професор О. Ф. Волобуєва,
відповідальний секретар – кандидат наук з державного управління
К. В. Мостова.

Члени редакційної колегії:

доктор психологічних наук, професор О. А. Матеюк; доктор психологічних
наук, професор О. Д. Сафін; доктор психологічних наук, професор Є. М. Погап-
чук; доктор психологічних наук, професор Т. Д. Щербан; доктор психологіч-
них наук, доцент К. В. Олександренко; доктор психологічних наук, професор
В. І. Осюлло; доктор психологічних наук, професор М. І. Томчук; доктор психо-
логічних наук, старший науковий співробітник С. Б. Олексієнко; кандидат пси-
хологічних наук, старший науковий співробітник О. Ю. Андрощук.

**Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордон-
ної служби України. Серія : психологічні науки / гол. ред. О. Ф. Волобуєва.
Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2019. № 1(12). 372 с.**

У збірнику наукових праць уміщено наукові публікації вчених та науко-
во-педагогічного персоналу академії й інших навчальних закладів та наукових
установ. Призначений для ознайомлення громадськості з результатами науко-
вих досліджень. Розрахований на науковців, педагогів та тих, хто цікавиться
проблемами сучасної науки.

УДК 159.9:355:37.015.3
ББК 68.68

© Видавництво НАДПСУ, 2019

Зміст

БАГРІЙ Г. Психологічні особливості формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх філологів	5
БЕРЕГОВА Н., МАКСИМЧУК К. Вплив ранньої сепарації на становлення особистості.....	21
ВОЛИНЕЦЬ Н. Структурні компоненти особистісного благополуччя в середовищі професійної діяльності.....	33
ГАНАБА С. Можливості логотерапії у наданні психологічної допомоги учасникам бойових дій: теоретичний аспект.....	55
ГОЛЯРДИК Н., СТЕЦЬЮК Л. Теоретичні аспекти дослідження стресорів у юнацькому віді.....	67
ДЕМЬСЬКИЙ В., ЮРЧАК Ю. Проблема протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на персонал органу охорони державного кордону в контексті інформаційної війни	83
КАЗИМІР В. Психолого-педагогічний дискурс сучасного викладача як засіб імплементації медіаграмотності	95
КАРЯКА І. Мотиваційно-ціннісний компонент професійної діяльності військовослужбовців	114
КРЕСВА О. Формування професійних якостей в оперативних співробітників, які здійснюють конфіденційне співробітництво в оперативних підрозділах Державної прикордонної служби України.....	127
КІЧУК А. Феноменологія психологічного здоров'я особистості: деякі теоретичні аспекти дослідження	147
КОЛЕСНИЧЕНКО О. Психологічна реабілітація військовослужбовців – учасників бойових дій Національної гвардії України	159
КУПЧИШИНА В., МАКОГОНЧУК Н. Психологічні підходи щодо визначення змісту поняття "національний характер" та використання його іншими науками.....	176

логіка побудови нашого дослідження спрямована на пошук засобів визначення та розвитку мотиваційно-ціннісної сфери військовослужбовців у процесі професійної діяльності.

Ключові слова: мотивація; цінності; майбутні військовослужбовці; фактори мотивації; ціннісні чинники.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. В умовах розвитку українського суспільства у багатьох галузях наукового пізнання здійснюються пошуки вирішення проблеми щодо вдосконалення особистісних якостей людини, де первинною ланкою їх формування та розвитку є мотиваційно-ціннісний компонент. Особливо гостро стоїть питання вивчення даного компоненту особистісної сфери людини у професійній діяльності військовослужбовця, оскільки формування ціннісно-мотиваційної сфери остаточно детермінується специфічними умовами його професійної діяльності, що пов'язана з низкою ризиків як для фізичного, так і психічного здоров'я. Також, успіх професійної діяльності військового обумовлюється наявністю сформованих цінностей та чітко визначених мотивів.

На сьогодні вивчення проблеми мотиваційно-ціннісного циклу психічної діяльності людини має багатий теоретичний та емпіричний досвід. Однак єдності щодо поглядів на сутність впливу мотиву та мотивації на професійну діяльність людини так і не досягнуто. Причиною цих суперечок є ціннісний аспект мотиваційної сфери особистості та його розуміння кожним індивідом окремо. Так, цінність для людини може виступати значущим, особистісним сенсом життя, переконань, поглядів, структурою потреб та творцем свідомості. Це свідчить про те, що цінність відзеркалює актуальні життєві потреби людини, її інтереси, погляди і ставлення до дійсності та себе.

Чіткі погляди щодо структурних компонентів мотиваційно-ціннісної сфери професійної діяльності військовослужбовців до сьогодні відсутні, що гальмує систематизацію уявлень про виокремлення структурних компонентів, з'ясування функціональних можливостей,

УДК 159.923:355.253

Інна Каряка

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри педагогіки та психології професійної освіти,

Національний авіаційний університет, м. Київ,
<https://orcid.org/0000-0002-9570-7660>
in_@ukr.net

МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

У статті розглядаються психологічні особливості мотиваційно-ціннісної складової особистісної сфери професійної діяльності військовослужбовців. Розкрито сутність зарубіжних концепцій, в рамках яких дослідники поділяють теорії мотивації на дві категорії: змістовні теорії, процесні теорії, комплексні теорії. Проаналізовано та узагальнено основні підходи до вивчення мотиваційно-ціннісного компоненту професійної діяльності військовослужбовців. Виявлено, що мотиваційний компонент діяльності виступає раціональним та конкретно-прикладним аспектом її здійснення, в свою чергу, ціннісна складова означеного феномену психічної діяльності військовослужбовця спрямована на духовне, інтелектуальне та соціальне становлення особистості в процесі її реалізації. Виокремлено критерії мотиваційно-ціннісного компоненту професійної діяльності військових: установка на отримання результату; соціально-особистісні переконання, домінуючі уявлення на майбутнє. Проведено підбір діагностичного інструментарію з метою виявлення рівня сформованості даних критеріїв. Здійснено експериментальне дослідження виявлення рівня сформованості мотиваційно-ціннісного компоненту професійної діяльності військовослужбовців. Проаналізовано рівень сформованості означеної проблематики та розроблено практичні рекомендації щодо підвищення рівня професійної мотивації діяльності військовослужбовців. Відповідно до цього,

© Каряка І.

виокремлення чинників, механізмів виникнення, а також способів виділення й усвідомлення людиною даного феномена.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі поняття “ціннісно-мотиваційний компонент” трактується відокремлено. Це пояснюється тим, що дана дефініція містить сукупність зовнішніх (цінність) і внутрішніх (мотивація) чинників, що спрямовують поведінку людини. Зокрема, “цінність” визначається як певне матеріальне, або ідеальне явище, що має значення для людини чи суспільства, заради якого вона діє, витрачає сили, заради якого вона живе. Також “мотивація” виступає для людини сукупністю психологічних процесів, що спрямовують її поведінку.

Вивчення проблеми мотивації здійснювалося за декількома напрямками, зокрема цими питаннями цікавилися прибічники біхевіоризму, психоаналізу, когнітивної та гуманістичної психології. Представники гуманістичного напрямку розуміють сутність ціннісної сфери особистості як значущість (Р. Г. Лотце), особистісний сенс (Г. Олпорт), переконання (М. Рокіч), структуру потреб (А. Маслоу), утворення свідомості та самосвідомості людини, в якому відзеркалені актуальні життєві потреби, інтереси, погляди і ставлення до дійсності та себе (М. Й. Боришевський), соціальні установки (В. О. Ядов), ідеал – ідея, зміст якої виражає щось значиме для людини (І. Ф. Надольний), усі об’єкти навколишнього світу, що можуть задовольнити потреби (Ф. Н. Щербак, В. П. Тугаринов) тощо.

У вітчизняній психології дослідженням проблеми мотивації займалися такі вчені, як В. Г. Асєєв [2], Н. М. Байков [3], Т. О. Гордєєва [4], О. М. Леонтєв [7], К. В. Обуховський [11], А. А. Реан [13] та інші. У зарубіжній психології проблему мотивації вивчали Ш. Магнєд-Емінов [8], Д. Макклелланд [9], А. Маслоу [10], Х. Хекхаузен [17]. Проблеми мотивації відповідно до запитів військової практики досліджували військові психологи: А. П. Андрунік [1], Ю. М. Зусєв [5], О. Г. Крижановський [6], О. В. Одегова [12], В. А. Ткаченко [14], В. Ю. Тяхт [15], С. В. Улибін [16].

Зважаючи на широкий спектр досліджень теоретичних та практичних аспектів ціннісно-мотиваційної сфери, слід зауважити, що

специфіка даного феномену людської психіки в основному стосується вивчення його вікових та особистісних проявів. Зазначене приводить до висновку про необхідність комплексного дослідження сутності та особливостей прояву ціннісно-мотиваційної сфери військовослужбовців як основи професійного зростання.

Так, необхідність теоретичного та практичного обґрунтування особливостей прояву мотиваційно-ціннісної сфери навчальної діяльності майбутніх військовослужбовців дозволило окреслити наукові шляхи проведення нашого дослідження та виокремити його мету.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та експериментальному дослідженні особливостей прояву мотиваційно-ціннісного компонента професійної діяльності військовослужбовців.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У результаті теоретичного аналізу нами виявлено, що в основі мотивів професійної діяльності військовослужбовців є як особистісні, так і суспільно значущі потреби, які, певною мірою, інтеріоризовані індивідом. Серед чинників, що впливають на мотивацію та ціннісний аспект професії військового можна виділити: інтерес до служби, особистісне зростання, прагнення до професійних досягнень, самореалізація, матеріальний стимул і наявність шільє, життєві цінності та світогляд, розвиток глибокого інтересу до змісту і процесу професійної діяльності офіцера, формування впевненості у своїй професійній компетентності, розвиток мотивації досягнення і професійного самовдосконалення, аналіз і розробка перспективних цілей професійної діяльності, вироблення адекватної професійної самооцінки [1]. Зі свого боку, ядром ціннісно-сміслової сфери виступають професійні цінності, що створюють принципову основу професійної діяльності, забезпечують ключові вибори її суб’єкта. При цьому в основі ціннісного аспекту мотиваційної сфери військового є духовні, моральні, культурні та загальнолюдські цінності, формування яких відбувається у процесі соціалізації та професіоналізації фахівця.

Відтак, мотиваційно-ціннісний компонент професійної діяльності військовослужбовців розглядається нами як один із основних

складових психічної діяльності військового, що є запорукою гармонійного розвитку його особистісної та професійної сфери.

Отже, проблема професійної мотивації військовослужбовців розглядається нами у триаді "мотивація – особистість – діяльність" та відіграє значущу роль у процесі формування особистості кожного з них. Саме тому виявлення та аналіз особистісних детермінант поведінки, її мотиваційних ресурсів має суттєве значення для особистісно-професійного зростання військовослужбовців, де сенс навчання останніх полягає не лише в задоволенні власних потреб та досягненні певних результатів, а й у самій діяльності, активності, успішності, цінностях, розкритті своїх можливостей, реалізації своїх здібностей.

Відповідно, основними критеріями мотиваційно-ціннісної сфери професійної діяльності військовослужбовців є: установка на отримання результату, яка полягає у мобілізації зовнішніх і внутрішніх ресурсів, концентрації уваги та дисципліні, позитивному мисленні, спрямуванні на сприятливий перебіг подій та розкриття власної особистості у задуманих проєктах; соціально-особистісні переконання, метою яких є виявлення внутрішніх та зовнішніх аспектів мотиваційно-ціннісної сфери, де проявляється прагнення людини до задоволення потреб, що мають різноманітну (зовнішню (соціальну) та внутрішню (особистісну)) етіологію; домінуючі уявлення на майбутнє, що сприяють визначенню життєвих цілей, насиченості та задоволеності ними, самореалізації майбутнього офіцера.

Порівняльний аналіз означених компонентів мотиваційно-ціннісної сфери професійної діяльності військовослужбовців за встановленими критеріями дає можливість констатувати, що найвищі показники одержано за результатами дослідження установки на результат, а найнижчі – за соціально-особистісними переконаннями. Результати статистичного аналізу експериментальних даних підтвердили їх достовірність і статистичну значущість ($p < 0,05 \leq 0,01$).

Серед усієї кількості респондентів 20 % мають низький, 10 % – середній і 70 % – високий рівень сформованості установки на отримання результату. Це свідчить про те, що більша половина досліджуваних мають високий рівень сформованості установки на отримання резуль-

тату, що обумовлює у останніх наявність позитивної мотивації, що позитивно впливає на професійну діяльність військовослужбовців. Десята частина респондентів показала середній рівень прояву означеного критерію, що вказує на наявність у досліджуваних залежності підпорядковувати свою професійну активність як зовнішнім, так і внутрішнім факторам. Таке становище не завжди позитивно впливає на професійну діяльність майбутніх офіцерів. Лише п'ята частина з усієї кількості респондентів виявили низький рівень сформованості даного критерію, що свідчить про наявність негативного прояву мотивації у даних осіб. Наявність у досліджуваних мотивації на невдачу негативно впливає на процес виконання професійних обов'язків та особистісне зростання кожного з них.

Результати діагностики рівня сформованості критерію соціально-особистісних переконань встановили той факт, що 50 % респондентів виявили високий рівень сформованості означеного критерію, 35 % – середній та 15 % – низький рівень. Відповідно слід стверджувати, що військові з високим рівнем сформованості соціально-особистісних переконань, мають високі показники рівня прояву внутрішньої та зовнішньої позитивної мотивації, що свідчить про те, що досліджувані займаються обраною справою заради власної самотньої діяльності, а не заради винагороди або визнання. У власників низького та середнього рівнів сформованості соціально-особистісних переконань домінують зовнішні негативні мотиви у структурі діяльності, що вказує на перевагу мотивації до винагороди та спрямованістю на себе.

У результаті виявлення рівня сформованості критерію уявлень на майбутнє виявлено, що за шкалою "цілі в житті" 30 % військовослужбовців мають високі, 60 % – середні і 10 % – низькі показники сформованості. На відміну від цього за шкалою "процес життя" 65 % респондентів мають високі, 20 % – середні і 15 % – низький рівень його розвитку. За критерієм "результативність життя" 25 % досліджуваних проявили високий, 55 % – середній і 20 % низький рівень сформованості. Стосовно критерію "локус контролю "Я" констатовано, що 25 % респондентів мають високий, 60 % – середній і 15 % – низький рівень

сформованості. За шкалою "Локус контролю Життя" 35 % військових виявили високий, 40 % – середній і 25 % низький рівень розвитку.

Отримані результати дають можливість констатувати, що переважна більшість досліджуваних задоволена власним життям, результативністю власних успіхів, процесом досягнення поставлених цілей та можливостей сьогодення, що вказує на впевненість у собі та наявність адекватної самооцінки. Також слід зауважити, що більшість військових упевнені в самостійності керування власним життям і в своїх силах та можливостях, вони адекватно оцінюють власні здібності та очікують адекватних результатів від власних дій.

У процесі проведення кореляційного аналізу за критерієм рангової кореляції Спірмена виявлено зв'язки між наступними показниками: "мотивація на успіх" з "мотивацією професійної діяльності" ($r_s=0,771$); "мотивація на успіх" із "сенсожиттєвими орієнтаціями" субшкала "Цілі" ($r_s=0,638$); "мотивація на успіх" з "сенсожиттєвими орієнтаціями" субшкала "Процес" ($r_s=0,625$); "мотивація на успіх" з "сенсожиттєвими орієнтаціями" субшкала "Результативність" ($r_s=0,665$); "мотивація на успіх" із "сенсожиттєвими орієнтаціями" субшкала "Локус контролю Я" ($r_s=0,638$); "мотивація на успіх" із "сенсожиттєвими орієнтаціями" субшкала "Локус контролю Життя" ($r_s=0,729$); високими показниками "мотивація до навчання" із "сенсожиттєвими орієнтаціями" субшкалами "Цілі" ($r_s=0,804$); високими показниками "мотивація до навчання" із "сенсожиттєвими орієнтаціями" субшкалами "Процес" ($r_s=0,625$); високими показниками "мотивація до навчання" із "сенсожиттєвими орієнтаціями" субшкалами "Результативність" ($r_s=0,679$); високими показниками "мотивація до навчання" із "сенсожиттєвими орієнтаціями" субшкалами "Локус контролю Я" ($r_s=0,643$); високими показниками "мотивація до навчання" із "сенсожиттєвими орієнтаціями" субшкалами "Локус контролю Життя" ($r_s=0,732$).

Отримані результати кореляційного аналізу дають можливість констатувати той факт, що чим вищий рівень мотивації на успіх, тим швидша та якісніша актуалізація внутрішньо-позитивної та зовнішньо-позитивної мотивації професійної діяльності. А чим вищий рівень внутрішньої та зовнішньої позитивної мотивації, тим пошук ви-

рішення професійної задачі є більш свідомим та зваженим. У результаті діагностики означених рівнів сформованості мотиваційно-ціннісного компоненту професійної діяльності військовослужбовців було констатовано, що серед досліджуваних, половина (50 %) респондентів мають високий рівень сформованості мотиваційно-ціннісної сфери професійної діяльності. Більша третина (35 %) досліджуваних – середній та менше чверті (15 %) – низький рівень розвитку даного феномену. Кількісні показники отриманих результатів подано на рисунку 1.

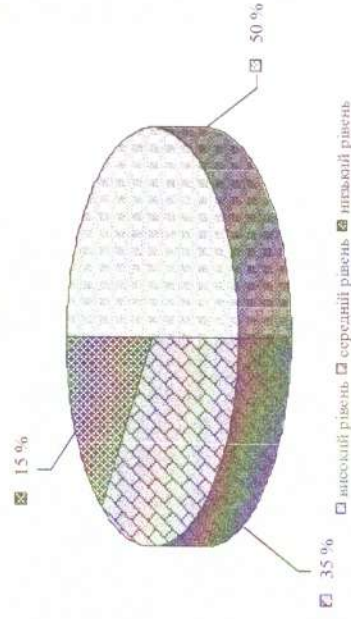

Рис. 1. Рівень сформованості мотиваційно-ціннісного компоненту професійної діяльності військовослужбовців

Показники цієї діаграми є свідченням того, що респонденти з високим рівнем сформованості мотиваційно-ціннісного компоненту під час виконання професійного завдання орієнтовані на успіх, прагнуть у вирішенні будь-якої задачі конструктивного її вирішення та позитивного результату, виявляють сталі цілі та проявляють задоволеність власною самореалізацією. Досліджувані з середнім рівнем його розвитку проявляють установки на отримання результату, що обумовлюється зовнішніми чинниками. З огляду на це, у даних осіб спостерігається підвищена тривожність, що супроводжується невпевненістю у своїх силах, схильністю до панічних атак під час вирішення складних професійних завдань. В осіб з низьким рівнем сформованості ціннісно-мотиваційної сфери професійної діяльності переважає установка

на уникнення невдач, що супроводжується вищикненням потреби уникнення зриву, осуду, покарання та невдачі. Такі люди схильні до прояву емоційної нестабільності, що виявляється у розпорошеності професійних цілей та незадоволеності собою.

Емпіричні результати дослідження обумовлюють необхідність розробки та впровадження у практику роботи військових психологів практичних рекомендацій щодо підвищення рівня мотивації професійної діяльності військовослужбовців:

духовний напрям – передбачає створення умов щодо сприяння підвищенню рівня патріотизму: повернення втрачених ідеалів, традицій і символів військової служби; посилення ролі суспільно-державної підготовки у реалізації концепції патріотичного виховання у сучасному суспільстві;

матеріальний напрям – спрямований на удосконалення засобів стимулювання майбутніх офіцерів за особливі успіхи: нагороди, преміювання, похвала тощо.

соціальний напрям – проведення заходів щодо військово-спортивного і культурно-дозвіллевого забезпечення професійної діяльності військових. Із цією метою необхідно створювати культурно-дозвільні та військово-спортивні сектори при кожній військовій частині.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проведене дослідження мотиваційно-ціннісного компонента професійної діяльності військовослужбовців, дає можливість сказати, що вивчення означеної проблематики є ключовим аспектом професійно-особистісного становлення військовослужбовця як висококваліфікованого фахівця. Це пояснюється тим, що мотиваційний компонент професійної діяльності військового виступає раціональним та конкретно-прикладним аспектом її здійснення, а ціннісний – спрямований на духовне, інтелектуальне та соціальне становлення особистості у процесі її реалізації. Значущими критеріями його становлення та розвитку виступають: установка на отримання результатів, соціально-особистісні переконання та домінуючі уявлення на майбутнє,

становлення та розвиток яких забезпечує гармонізацію професійного становлення військових та результативність її протікання. Відтак, з метою досягнення позитивного результату щодо становлення, розвитку та функціонування означеного феномену людської психіки, доцільно проводити профілактичну роботу у духовному, матеріальному та соціальному напрямках.

Перспектива подальших розвідок щодо вивчення мотиваційно-ціннісного компоненту професійної діяльності військовослужбовців спрямована на виявлення змістових та функціональних аспектів його розвитку відповідно до вікових та індивідуально-психологічних особливостей психічної діяльності особистості.

Список використаних джерел

1. Андрушик А. П. Военно-профессиональная мотивация как основа для решения задач в воинском воспитании. *Современные проблемы науки и образования*. Москва, 2013. № 3. С. 33–35.
2. Асеев В. Г. Проблема мотивации и личность. Москва : Просвещение, 1994. 255 с.
3. Байков Н. М. Ценности и профессиональная мотивация руководителей органов государственной военной службы: социологический анализ. *Вестник ТГУ*. 2008. № 8. С. 127–137.
4. Гордеева Т. О. Психология мотивации достижения : учебное пособие. Москва : Смысл, 2006. 333 с.
5. Зуев Ю. М. Мотивационно-личностные детерминанты профессиональной успешности командиров военных подразделений : автореф. дисс. ... канд. психол. наук : 19.00.0. Хабаровск, 2006. 24 с.
6. Кржижановский О. Г. Формирование мотивации к военной службе за рубежом: педагогические подходы. *Вестник МГУКИ*. 2012. № 5(49) С. 121–126.
7. Леонтьев А. Н. Потребности, мотивы и эмоции. Москва: Наука, 1971. 396 с.
8. Магомед-Эминов М. Ш. Мотивация достижения: структура и механизмы : дисс. канд психол. наук : 19.00.01 / Государственный университет им. М. В. Ломоносова. Москва, 1987. 343 с.
9. Макклелланд Д. Мотивация человека Санкт-Петербург : Питер, 2007. 397 с.

10. Маслоу А. Мотивация и личность. Санкт-Петербург : Евразия, 1999. 478 с.
11. Обуховский К. Исследование мотивационной сферы в профессиональной деятельности. Пермь, 1999. 78 с.
12. Одегова О. В. Формирование военно-профессиональной мотивации у курсантов военных вузов связи. *Вестник ГГУУ*. 2010. Вып. 2(92) С. 135-138.
13. Реан А. А. Психология и психодиагностика личности. Теория, методы исследования, практикум. Санкт-Петербург : Прайм-Евронак, 2006. 256 с.
14. Ткаченко В. А. Формирование мотивации военно-профессиональной деятельности курсантов ВУЗА : автореф. дисс. ... канд. психол. наук : 19.00.07. СПб, 2002. 23 с.
15. Тяхт В. Ю. Особенности корреляционной зависимости между мотивацией профессиональной деятельности и индивидуальной системой ценностей у военнослужащих, желающих и нежелающих продолжить службу по контракту. *Наука и современность*. 2010. № 3-2. С. 46-51.
16. Улыбин С. В. Динамика развития военно-профессиональной мотивации у курсантов военных институтов : автореф. дисс. ... канд. психол. наук : 19.00.13. Москва, 2010. 23 с.
17. Хекхаузен Х. Психология мотивации достижения. Санкт-Петербург : Речь, 2001. 238 с.

References

1. Andrunik A. P. *Voенно-professional'naja motivacija kak osnova dlya resheniya zadach v vojskomoj vospitanie* [Military professional motivation as a basis for solving problems in military education] *Sovremennye problemy nauki i obrazovaniya* [Modern problems of science and education]. 2013. 3. p. 33-35. [in Russian]
2. Aseev V. G. *Problema motivacii i lichnosti* [Problem of motivation and personality] Moskva : Prosveshhenie, 1994. 255 p. [in Russian]
3. Bajkov N. M. *Izmeneniya i professional'naja motivacija rukovoditeley organov gosudarstvennoj voennoj sluzhby: sociologicheskij analiz* [Values and professional motivation of the heads of state military service: a sociological analysis] *Vestnik TGOU* [Bulletin of TGOU]. 2008. 8. p.127-137. [in Russian]
4. Gordeeva T. O. *Psichologiya motivacii dostizheniya : ichebnoe posobie* [Psychology motivation achievement] Moskva : Smysl, 2006. 333 p. [in Russian]

5. Zuev Yu. M. *Motivatsionno-lichnostnye determinanty professional'noy uspešnosti komandirov vojskikh podrazdelenij : avtoref. dis. na prisvoeniya nauk. stepeni kand. psihol. nauk : 19.00.03*. Nabaovsk, 2006. 24 p. [in Russian]
6. Krzhizhanovskij O. G. *Formirovaniye motivacii k voennoj sluzhbe za rubezhom: pedagogicheskie podhody* [Formation of motivation for military service abroad: pedagogical approaches] *Vestnik MGUKI* [Bulletin of MGUKI]. 5.(49) 2012. p. 121-126. [in Russian]
7. Leont'ev A. N. *Potrebnosti, motivy i emotsii*. Moskva: Nauka, 1971. 396 p. [in Russian]
8. Magomed-Yeminov M. Sh. *Motivaciya i motiv*. Novosibirsk, 1985. p. 33-35. [in Russian]
9. Makklelland D. *Motivaciya cheloveka*. Sankt-Peterburg. : Piter, 2007. 397 p. [in Russian]
10. Maslou A.G. *Motivaciya i lichnosti*. Sankt-Peterburg. : Piter, 1999. 392 p. [in Russian]
11. Obuhovskij K. *Issledovanie motivacionnoj sfery v professional'noj deyatel'nosti*. Perm, 1999. 78 p. [in Russian]
12. Odegova O. V. *Formirovaniye voenno-professional'noj motivacii u kursantov voennykh vuzov svyazi* [Formation of military-professional motivation at cadets of military universities of communication] *Vestnik TGPU* [Bulletin TGPU]. 2010. Vypusk 2 (92) p. 135-138. [in Russian]
13. Rean A. A. *Psichologiya i psihodiagnostika lichnosti. Teoriya, metody issledovaniya, praktikum*. Sankt-Peterburg. : Praym-Evroznak, 2006. 256 p. [in Russian]
14. Tkachenko V. A. *Formirovaniye motivacii voenno-professional'noj deyatel'nosti kursantov VUZA : avtoref. dis. na prisvoeniye nauch. stepeni kand. psihol. nauk : 19.00.07*. Sankt-Peterburg, 2002. 23 p. [in Russian]
15. Tyahht V. Ju. *Osobennosti korrelyacionnoj zavisimosti mezhdu motivaciej professional'noj deyatel'nosti i individual'noj sistemoj tsemnostej voenno-sluzhabskikh, zhelayushchih i nezheyayushchih prodolzhit' sluzhbu po kontraktu* [Features of the correlation between the motivation of professional activity and the individual value system of military personnel who are willing and unwilling to continue service under the contract] *Nauka i sovremennost'* [Science and Modernity]. 2010. 3-2. p. 46-51. [in Russian]
16. Ulybin S. V. *Dinamika razvitiya voenno-professional'noj motivacii u kursantov voennykh institutov : avtoref. dis. na prisvoeniye nauch. stepeni kand. psihol. Nauk : 19.00.13*. Moskva, 2010. 23 p [in Russian]

17. Hekhauzen I. *Psihologiya motivacii dostizheniya*. Sankt-Peterburg : Rech, 2001. 238 p. [in Russian]

Inna Karyaka. Motivation and Value Component of Professional Activity of Servicemen

In the article it has been considered psychological aspects of motivation and value component of personal sphere of servicemen professional activity. It has been revealed the essence of foreign concepts within which the researchers divide the motivation theories into three categories: contextual theories, process theories, comprehensive theories. It has been analyzed and summarized the main approaches to studying the motivation and value component of professional activity of servicemen. It has been discovered that the motivation component of the activity appears as rational specific and applied aspect of its execution and, in turn, the value component of the mentioned phenomenon of mental activity of a serviceman is directed to spiritual, intellectual and social personality development during its realizing. It has been identified the criteria of motivation and value component of professional activity of servicemen: attitude for results obtaining, social and personal beliefs, dominant vision for the future. It has been carried out a selection of diagnostic tools in order to identify the developed level of the mentioned criteria. It has been carried out an experimental research of identifying of the developed level of motivation and value component of professional activity of servicemen. It has been carried out an analysis of the developed level of the mentioned problem and it has been elaborated practical recommendations as to the increasing of the level of professional motivation of servicemen activity. According to the present, the logic of our research building is directed to the search of means for determining and developing of motivation and value sphere of servicemen during their professional activity.

Key words: motivation; values; future servicemen; motivation factors; value factors.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ СЕРІЯ: ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

№ 1(12)/2019

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань
України у галузі психологічних наук
(наказ МОН України від 13.07.2015 № 747)

Свідчення про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації КВ № 16330-4802Р від 27.01.2010

Коректори: С. С. Кондратюк, О. Л. Грицева
Комп'ютерна верстка О. І. Подлюк

Відповідальність за достовірність фактів та інших даних несуть автори

Здано до набору 07.02.2019. Підписано до друку 22.02.2019
Формат 60×84/16. Гарнітура Minion Pro. Тираж 100 прим.
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 21,62. Обл.-вид. арк. 22,32

Адреса редакції та видавця:

Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, вул. Шевченка, 46, м. Хмельницький, 29007, Україна
тел. +38(0382)65-05-93. <http://nafrsu.edu.ua/nauka/fahovi-vidannya-akademiyi/>

Електронну версію збірника розміщено за веб-адресою
http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/zpnaqv_ppn/index.html

Свідчення суб'єкта видавничої справи ДК № 3010 від 22.10.2007. Зам. № 668